

2. MÄNNISKAN OCH PROCESSEN

Detta avsnitt handlar om motiven till utökningen, samt hur du som företagare och människa kan underlätta din situation före, under och efter utökningsperioden.

Motiven till utökningen varierar naturligtvis mellan olika företag. Det kan handla om att man på något sätt fått tillgång till mer mark, byggnader eller förvärvat en hel fastighet. Det kan också handla om att det finns utrymme för en utökning inom befintliga resurser. Det kan även handla om att säkerställa sin försörjning vad gäller livdjur, genom att utöka en befintlig slutgödning av köttrasdjur genom att även ha en dikalvsproduktion. Intresset för egen försäljning av kött kan också vara skäl till utökning genom att man vill säkerställa möjligheten att kunna erbjuda färskt nötkött året runt. Naturligtvis ger en utökning många gånger möjligheter till att rationalisera arbetet, då exempelvis fler djur kan motivera inköp av blandarvagn, eller annan utrustning som både kan göra arbetet mer effektivt och mindre slitsamt.

Tidsplan

I utökningsprocessen är det bra att göra en tidsplan för projektet. Tidsplanen behöver naturligtvis göras för din egen skull, men också för att planera när eventuella andra insatser behövs. Det är svårt att göra en tidsplan för någon annan när det gäller hur lång tid ett byggnadsprojekt tar, men de generella erfarenheterna är att det tar åtminstone sex till åtta månader att genomföra en utökning om arbetet omfattar en nybyggnation. Erfarenheter visar att tidsperioden kan bli kortare om det är möjligt att utföra en stor del av arbetet själv jämfört med om en byggnadsfirma anlitas, till stor del beroende på att det är möjligt att arbeta längre dagar om man bygger själv. Dock är detta många gånger slitsamt, vilket bör tas i beaktande.

Det är också viktigt att det i tidsplanen planeras in regelbundna avstämningsmöten, förslagsvis varannan eller var tredje vecka, där det är möjligt att stämma av hur arbetet går. I samband med detta bör minnesanteckningar föras, och i kontrakten med inblandade företag och personer bör det också finnas dokumentation över vad som händer om inte tidsplanen efterlevs. Det kan t ex handla om att inte få fram material i tid, så att arbetet stannar upp, eller att något drar ut på tiden på grund av att någon kompetens är upptagen på annat håll. Förslag på hur ett dokument för minnesanteckningar kan se ut finns längst bak under denna flik.

Hur mycket ska och kan jag göra själv?

I samband med funderingarna kring hur mycket av arbetet som du ska utföra själv är det bra om du ställer dig frågor som tycker jag att jag har mycket tid över och har jag tid för ett bygge? I detta sammanhang är det viktigt att du är ärlig både mot dig själv och din omgivning, så du inte tar dig vatten över huvudet. Målet är ju att du ska orka med produktionen även efter att byggnationen är klar.

Under själva byggprocessen är det i de flesta fall aktuellt med extra arbetskraft, så att företaget inte tappar i produktionsresultat. Det är också viktigt att vara medveten om att även under månaderna efter ett bygge är man trött och behöver hjälp. Att hitta rätt resurs som kan stötta i arbetet under utökningsprocessen kan vara en viktig del att beakta i inledningsskedet.

Kompetens runt omkring

Förbered dig väl inför utökningsprocessen och se till att du omger dig med rätt personer och rätt kompetenser. Dels behövs kompetens som är kunniga på områden som du själv är osäker på och dels behövs personer som kan ifrågasätta och hjälpa till att se lösningar på andra sätt. En vanlig, och värdefull del i planeringsarbetet är att åka på studiebesök och se på andras lösningar för olika delar av produktionen, alltifrån utgödslingssystem och utfodring, till golv

och inredning. Det är också vanligt och värdefullt att låta flera kompetenser, t ex produktionsrådgivare, byggnadsrådgivare, veterinär och andra nötköttsproducenter, granska ritningen för byggnaden och komma med synpunkter på lösningar. Många gånger har man inte tänkt på allt själv, och det är betydligt lättare att ändra på en ritning än i en färdig byggnad.

Det är naturligtvis så att olika råd och kompetenser behövs i olika delar av projektet. När du väl fattat beslutet om utökning är det troligen lämpligt att dels kontakta banken och eventuellt en ekonomirådgivare för att klargöra det ekonomiska utrymmet för utökningen. Efter detta kan det vara läge att kontakta en produktionsrådgivare, som kan hjälpa till att ta fram ett underlag för antalet djur i olika djurkategorier och även exempelvis vilka foderbehov som utökningen innebär. I detta läge kan det också vara aktuellt att räkna på mer än ett alternativ. När du väl har bestämt dig för hur utökningen ska se ut, är det dags att kontakta en byggnadsrådgivare, för att få förslag på byggnadslösningar. Inför denna kontakt kan det naturligtvis vara aktuellt att åka och titta på andra byggen, för att skapa sig en bild av hur du själv skulle vilja ha det. Ju tydligare beställning du kan göra till byggnadsrådgivaren, desto bättre är det oftast.

När du fått förslag på ritning ska du naturligtvis granska den själv, men också, som tidigare nämnts, be om flera personers synpunkter för att få en bra byggnad både ur t ex djurens, arbetsmiljöns och smittskyddssynpunkt. Om det är några speciella lösningar eller detaljer på ritningen som du speciellt vill ha synpunkter på, anteckna gärna dessa i ritningen eller i dokument som medföljer.

Tänk på att en byggprocess, stor eller liten, påverkar inte bara dig själv, utan även den närmaste omgivningen. Naturligtvis finns det perioder som kräver intensivt arbete många timmar per dygn, kanske även kvällar, nätter och helger, men det är också viktigt att du tar ledigt någon dag ibland och ägnar dig åt något helt annat. Risken är annars att du tar paus från byggnationen, men istället ägnar dig åt den befintliga produktionen eller annat arbete som kommit på efterkälken, men ibland måste man bryta helt. Det behövs inte långa uppehåll, men en dags ledigt emellanåt kan till och med vara effektivt för hela företaget.

Ha roligt

Ett av de viktigaste råden vi fått att förmedla under intervjuundersökningarna med producenterna är rådet ”Ha kul”. Det är tufft att utöka en verksamhet, även om erfarenheter finns från produktionen sedan tidigare. Tycker du inte att arbetet med nötköttsproduktion varken är roligt eller stimulerande innan en utökning, ska du heller inte förvänta dig att det blir roligare eller intressantare bara för att företaget ökar i storlek. Däremot kan du förvänta dig nya möjligheter i ett större företag, med alltifrån fler möjligheter till gruppindelningar, kanske nya möjligheter till fler fodermedel, i vissa fall möjlighet till att ha en anställd, eller att arbeta heltid med en verksamhet som du trivs med.

Att tänka på

- Varför vill jag utöka min verksamhet?
- Har jag tid över för ett bygge?
- Vilka personer eller kompetenser behöver jag för att få ett bra nätverk omkring mig under utökningsprocessen?

Läs mer

- **Att vara nötköttsföretagare.** Artikelnr. TA106. Finns att beställa på www.gardochdjurhalsan.se
- **Att satsa på nötkött.** Artikelnr. T2707. Finns att beställa på www.gardochdjurhalsan.se

Exempel på mall för minnesanteckningar

Datum: _____

Närvarande: _____

Uppdatering sedan föregående möte:

(Här bör man ha med de aktiviteter som är aktuella, skriv vilka som är ansvariga för att arbetet blir genomfört, samt kommentera hur arbetet fortskrider).

Kommande aktiviteter:

(Här bör man nämna de delar som står närmst i tur att ske i bygget, samt stämma av om det är något som behöver förberedas, beställas eller bokas).

Tidpunkt för nästa möte: